

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. lapkričio 25 d.
(OR. en)

15095/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0599(NLE)

SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: TARYBOS SPRENDIMAS dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2024/...

... m. ... d.

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę³,

¹ 2024 m. spalio 23 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² 2024 m. spalio 23 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

³ 2024 m. spalio 23 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

kadangi:

- (1) valstybės narės ir Sąjunga turėtų siekti parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei įtraukioms, atsparioms, į ateitį orientuotoms ir ekonomikos pokyčius atliepančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turėtų laikyti bendro intereso klausimu ir savo veiksmus šiuo atžvilgiu derinti Taryboje;
- (2) Sąjunga turėtų kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje. Nustatydamą ir įgyvendindama savo politiką ir veiklą, Sąjunga turėtų atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su socialine atskirtimi, ir aukšto lygio švietimu, mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;

- (3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip tų priemonių dalis, šio sprendimo priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – užimtumo gairės) ir Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184⁴ nustatytos valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendros gairės sudaro integruotas gaires. Užimtumo gairėmis, atspindinčiomis valstybių narių tarpusavio priklausomybę, turi būti vadovaujama įgyvendinant politiką valstybėse narėse ir Sąjungoje. Taip suderinta Sąjungos ir nacionalinė politika bei reformos sudaro tinkamą apskritai tvarų ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti pasiektas teigiamas persiduodantis poveikis darbo rinkoms ir plačiajai visuomenei, sustiprintas ekonominis ir socialinis atsparumas ir veiksmingai reaguojama į vidutinės trukmės ir ilgalaikius iššūkius, taip pat krizių, pavyzdžiui COVID-19 pandemijos ir dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą išaugusių pragyvenimo išlaidų, poveikį;

⁴ 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

- (4) siekdamas spartinti ekonominę ir socialinę pažangą, įskaitant aukštynkryptę socialinę konvergenciją, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, stiprinti Sąjungos pramoninę bazę bei konkurencingumą ir sukurti įtraukias ir atsparias darbo rinkas Sąjungoje, valstybės narės turėtų spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumų problemą ir skatinti kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą visiems, ypač daug dėmesio skirdamos bazinių įgūdžių tobulinimui, visų pirma tarp nepalankioje padėtyje esančių mokinių, ir gamtos mokslams, technologijoms, inžinerijai ir matematikai (STEM) mokyklose ir aukštojo mokslo įstaigose, į ateitį orientuotam profesiniam rengimui ir mokymui, kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui visą gyvenimą, taip pat veiksmingai, aktyviai darbo rinkos politikai ir geresnių darbo sąlygų bei karjeros galimybių kūrimui, kartu atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį ir autonomiją. Tai ypač aktualu mažiau išsivysčiusiems, atokiems ir atokiausiems Sąjungos regionams, kuriuose poreikiai yra didžiausi. Trūkumų problemą taip pat galima spręsti gerinant sąžiningą darbuotojų ir besimokančių asmenų judumą Sąjungoje ir pritraukiant talentus iš Sąjungos išorės. Be to, reikėtų stiprinti švietimo bei mokymo sistemų ir darbo rinkos sąsajas, o neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu įgyti įgūdžiai, žinios ir kompetencijos turėtų būti pripažįstami;

- (5) užimtumo gairės atitinka 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojusią naują Sąjungos ekonomikos valdymo sistemą⁵, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2021 m. birželio 14 d.⁶, 2021 m. lapkričio 29 d.⁷, 2022 m. balandžio 5 d.⁸, 2022 m. birželio 16 d.⁹, 2022 m. lapkričio 28 d.¹⁰, 2022 m. gruodžio 8 d.¹¹,

⁵ 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14).

⁷ 2021 m. lapkričio 29 d. Tarybos rekomendacija dėl mišriojo mokymosi metodų siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo (OL C 504, 2021 12 14, p. 21).

⁸ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1).

⁹ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi (OL C 243, 2022 6 27, p. 1), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (OL C 243, 2022 6 27, p. 10), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualių mokymosi sąskaitų (OL C 243, 2022 6 27, p. 26) ir 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (OL C 243, 2022 6 27, p. 35).

¹⁰ 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių (OL C 469, 2022 12 9, p. 1).

¹¹ 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1) ir 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros: Barselonos tikslai iki 2030 m. (OL C 484, 2022 12 20, p. 1).

2023 m. sausio 30 d.¹², 2023 m. birželio 12 d.¹³ ir 2023 m. lapkričio 27 d.¹⁴ Tarybos rekomendacijas, Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402¹⁵, 2021 m. vasario 26 d. Tarybos rezoliuciją¹⁶, 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatus „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“, 2020 m. rugsėjo 30 d. „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas“, 2021 m. kovo 3 d. „Lygybės Sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“, ir 2022 m. rugsėjo 7 d. Europos priežiūros strategijos, taip pat komunikatus 2022 m. rugsėjo 7 d. „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“, 2023 m. sausio 25 d. „Socialinio dialogo stiprinimas Europos Sąjungoje“, 2022 m. rugsėjo 28 d. „Geresnis valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimas“, 2024 m. kovo 20 d. „Darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas ES. Veiksmų planas“, Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus (ES) 2021/2316¹⁷ ir (ES) 2023/936¹⁸, Europos Parlamento

¹² 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

¹³ 2023 m. birželio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje (OL C/2023/1389, 2023 12 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁴ 2023 m. lapkričio 27 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinės ekonomikos pagrindinių sąlygų sukūrimo (OL C/2023/1344, 2023 11 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).

¹⁶ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).

¹⁷ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022 m.) (OL L 462, 2021 12 28, p. 1).

¹⁸ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2023/936 dėl Europos įgūdžių metų (OL L 125, 2023 5 11, p. 1).

ir Tarybos direktyvas (ES) 2022/2041¹⁹, (ES) 2022/2381²⁰, (ES) 2023/970²¹ ir (ES) 2024/2831²²;

¹⁹ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (OL L 275, 2022 10 25, p. 33).

²⁰ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių (OL L 315, 2022 12 7, p. 44).

²¹ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas (OL L 132, 2023 5 17, p. 21).

²² 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2831 dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo (OL L, 2024/2831, 2024 11 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Europos semestras įvairias priemones sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą Sąjungoje. Nors Europos semestru siekiama aplinkos tvarumo, produktyvumo, teisingumo ir makroekonominio stabilumo, jame integruojami 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbto Europos socialinių teisių ramsčio²³ (toliau – Europos socialinių teisių ramstis) bei jo stebėsenos priemonės – socialinių rodiklių suvestinės – principai, taip pat sudarant sąlygas atlikti aukštynkryptės socialinės konvergencijos Sąjungoje rizikos ir iššūkių analizę, ir užtikrinamas tvirtas bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Europos semestras taip pat padeda įgyvendinti darnaus Jungtinių Tautų vystymosi tikslus. Sąjungos ir valstybių narių ekonominė ir užimtumo politika turėtų būti glaudžiai susieta su Sąjungos sąžiningu perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, ja turėtų būti didinamas konkurencingumas ir produktyvumas, užtikrinamos tinkamos darbo sąlygos, skatinamos inovacijos, demokratija darbe, socialinis dialogas, socialinis teisingumas, lygios galimybės ir aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, taip pat sprendžiami nelygybės bei regioninių skirtumų klausimai ir kovojama su skurdu ir socialine atskirtimi;

²³ Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

- (7) klimato kaita ir kiti su aplinka susiję iššūkiai, poreikis užtikrinti teisingą žaliąją pertvarką, energetinį nepriklausomumą ir didesnę nulinio balanso pramonės konkurencingumą ir Europos atvirą strateginį savarankiškumą, taip pat skaitmenizacijos, dirbtinio intelekto ir platformų ekonomikos plėtojimas, nuotolinio darbo masto didėjimas ir demografiniai pokyčiai Sąjungoje giliai keičia ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų bendradarbiauti, kad veiksmingai ir proaktyviai reaguotų į tokius struktūrinius pokyčius ir prireikus pritaikytų esamas sistemas, pripažindamos glaudų valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomumą. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, kartu pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį, laikantis SESV ir Sąjungos nuostatų dėl ekonomikos valdymo, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį. Tokiais politikos veiksmais turėtų, be kita ko, būti paskatintos tvarios investicijos visuose Sąjungos regionuose, atnaujintas įsipareigojimas tinkama tvarka vykdyti reformas ir investicijas, kuriomis skatinamas tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas, produktyvumas, sąžiningų deramo darbo sąlygų užtikrinimas, socialinė ir teritorinė sanglauda, aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, atsparumas ir fiskalinės atsakomybės įgyvendinimas.

Kaip nurodyta Rekomendacijoje dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, sistemingas švietimo ir mokymo aspekto integravimas į kitas politikos sritis, susijusias su žaliaja pertvarka ir darniu vystymusi, iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos gali padėti įgyvendinti tą politiką. Parama turėtų būti teikiama pagal esamas Sąjungos finansavimo programas, visų pirma, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241²⁴, ir sanglaudos politikos fondus, įskaitant „Europos socialinį fondą +“, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057²⁵, ir Europos regioninės plėtros fondą, reglamentuojamą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1058²⁶, taip pat Teisingos pertvarkos fondą, įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056²⁷. Politikos veiksmai turėtų apimti ir pasiūlos, ir paklausos srities priemones, kartu atsižvelgiant į tokių priemonių ekonominį poveikį, poveikį aplinkai, užimtumui ir socialinį poveikį;

²⁴ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

²⁵ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

²⁶ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

²⁷ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

- (8) Europos socialinių teisių ramstis nustato dvidešimt principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas ir kurie skirstomi į tris kategorijas: lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga ir įtrauktis. Tie principai ir teisės suteikia strateginę kryptį Sąjungai užtikrinant, kad perėjimas prie poveikio klimatui neutralumo, aplinkos tvarumo, skaitmeninė transformacija ir demografinių pokyčių poveikis būtų socialiai sąžiningi bei teisingi ir būtų išsaugota teritorinė sanglauda. Europos socialinių teisių ramsčiu ir su juo susijusia socialinių rodiklių suvestine teikiamos rekomendacijos, skirtos valstybių narių užimtumo ir socialiniams rodikliams, apimantiems aukštynkryptę socialinę konvergenciją Sąjungoje per Europos semestrą stebėti, nacionalinio, regioninio ir vietos lygio reformoms bei investicijoms skatinti ir šiandieninės modernios ekonomikos socialiniam ir rinkos aspektams derinti, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą (toliau – veiksmų planas), įskaitant plataus užmojo, bet realistiškus pagrindinius 2030 m. Sąjungos užimtumo tikslus (kad bent 78 proc. 20–64 m. amžiaus gyventojų turėtų dirbti), įgūdžių (kad bent 60 proc. visų suaugusiųjų kasmet turėtų dalyvauti mokymuose) ir skurdo mažinimo (kad skurdo ar socialinės atskirties rizika turėtų kilti bent 15 mln. mažiau žmonių, įskaitant 5 mln. vaikų) (Sąjungos pagrindiniai tikslai iki 2030 m.) ir papildomus tarpinius tikslus, taip pat peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę;

- (9) kaip 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime pripažino valstybių ar vyriausybių vadovai, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį bus sustiprintas Sąjungos veržlumas siekiant pereiti prie skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos, ir jis padės pasiekti aukštynkryptę socialinę ir ekonominę konvergenciją bei įveikti demografinius iššūkius. Valstybių ar vyriausybių vadovai pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas yra labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos pagrindas, ir palankiai įvertino naujuosius Sąjungos pagrindinius tikslus. Jie patvirtino esą pasiryžę, kaip nustatyta 2019–2024 m. Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje, toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus. Galiausiai jie pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m.;

- (10) Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m. valstybių ar vyriausybės vadovai palankiai įvertino Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ir 2021 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime. Jie kartu su socialinių rodiklių suvestine padės, kaip Europos semestro politikos koordinavimo sistemos dalis, stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus. Be to, Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime valstybės narės buvo paragintos nustatyti plataus užmojo nacionalinius tikslus, kurie, tinkamai atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės pradinę padėtį, turėtų būti tinkamas indėlis siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų iki 2030 m. Nuo 2021 m. rugsėjo mėn. iki 2022 m. birželio mėn. Komisijos prašymu valstybės narės pateikė savo nacionalinius tikslus. 2022 m. birželio mėn. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje valstybių narių ministrai pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m. Atsižvelgiant į tai, pažanga siekiant tų nacionalinių tikslų stebima 2024 m. kovo 11 d. Tarybos priimtoje bendroje užimtumo ataskaitoje (toliau – 2024 m. bendra užimtumo ataskaita) ir yra integruota į Europos semestro stebėsenos priemones. Be to, 2024 m. bendroje užimtumo ataskaitoje, remiantis socialinės konvergencijos sistemos aspektais, bandomuoju pagrindu pateikiama šalių pirmojo etapo analizė dėl galimos aukštynkryptei socialinei konvergencijai kylančios rizikos, kurioje nustatyta, kad septynioms valstybėms narėms kyla potenciali rizika, Ta išvada lėmė gilesnę tų septynių valstybių narių antrojo etapo analizę, iš kurios matyti, kad bendri iššūkiai nebuvo patvirtinti visų jų atžvilgiu;

- (11) po Rusijos invazijos į Ukrainą Europos Vadovų Taryba savo 2022 m. vasario 24 d. išvadose pasmerkė Rusijos veiksmus, kuriais siekiama pakenkti Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui, ir išreiškė solidarumą su Ukrainos žmonėmis, pabrėždama, kad Rusija pažeidė tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus. Dabartinėmis aplinkybėmis laikinoji apsauga, suteikta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382²⁸ ir pratęsta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2023/2409²⁹, Sąjungoje suteikia greitą ir veiksmingą pagalbą perkeltiesiems asmenims, bėgantiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir suteikia šiems perkeltiesiems asmenims galimybę visoje Sąjungoje naudotis minimaliomis teisėmis, kuriomis užtikrinama tinkamo lygio apsauga. Dalyvaudami Sąjungos darbo rinkose, perkeltieji asmenys iš Ukrainos gali ir toliau prisidėti prie Sąjungos ekonomikos stiprinimo ir padėti remti savo šalį bei joje likusius žmones. Įgyta patirtis ir įgūdžiai gali padėti atkurti Ukrainą ateityje. Nelydimiems vaikams ir paaugliams laikinoji apsauga suteikia teisę į teisinę globą ir galimybę naudotis vaikų ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Valstybės narės turėtų ir toliau užtikrinti, kad socialiniai partneriai dalyvautų rengiant, įgyvendinant ir vertinant politikos priemones, kuriomis siekiama spręsti su užimtumu ir įgūdžiais susijusius iššūkius, įskaitant iš Ukrainos perkeltų asmenų kvalifikacijų pripažinimą. Socialiniai partneriai atlieka svarbų vaidmenį švelninant to karo poveikį, kiek tai susiję su užimtumu ir gamybos išsaugojimu;

²⁸ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

²⁹ 2023 m. spalio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/2409, kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga (OJ L, 2023/2409, 2023 10 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) darbo rinkos reformos, įskaitant nacionalinius darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus, turėtų būti vykdomos laikantis nacionalinės socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų praktikos ir gerbiant socialinių partnerių autonomiją, kad būtų nustatytas teisingas darbo užmokestis, kuriuo būtų sudaromos sąlygos deramam gyvenimo lygiui, tvariam ekonomikos augimui ir aukštynkryptei socialinei ir ekonominei konvergencijai. Tokiomis reformomis turėtų būti suteikiamos galimybės plačiai atsižvelgti į socialinius ir ekonominius veiksnius, be kita ko, atlikti patobulinimus, susijusius su tvarumu, konkurencingumu, inovacijomis, kokybiškų darbo vietų kūrimu, sąžiningomis darbo sąlygomis, demokratija darbe, lyčių lygybe, dirbančiųjų skurdu, švietimu, mokymu ir įgūdžiais, visuomenės sveikata, socialine apsauga ir įtrauktimi, taip pat realiosiomis pajamomis. Socialinio dialogo svarba sprendžiant darbo srities uždavinius, įskaitant darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo klausimą, buvo dar kartą patvirtinta 2024 m. „Val Duchesse“ aukščiausiojo lygio susitikime.

- (13) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ir kiti Sąjungos fondai padeda valstybėms narėms įgyvendinti Sąjungos prioritetus atitinkančias reformas ir investicijas, kad ekonomika ir visuomenė Sąjungoje taptų tvaresnės bei atsparesnės ir geriau pasirengusios žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms besikeičiančiomis aplinkybėmis po COVID-19 pandemijos. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą dar padidino anksčiau egzistavusius socialinius ir ekonominius iššūkius, nes didesnės energijos kainos ypač paveikė mažas pajamas gaunančius namų ūkius. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų toliau užtikrinti, kad būtų sušvelnintas socialinis poveikis, poveikis užimtumui ir ekonominis poveikis, ir kad pertvarkos būtų socialiniu požiūriu sąžiningos ir teisingos, taip pat, kad didesnis atviras strateginis savarankiškumas ir spartesnė žilioji pertvarka padės sumažinti priklausomybę nuo energijos ir kitų strateginių produktų ir technologijų importo, visų pirma iš Rusijos. Labai svarbu didinti atsparumą ir siekti kurti įtraukią ir atsparią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai.
- (14) Kad būtų galima remti asmenų statuso pokyčius darbo rinkoje ir visapusiškai išnaudoti neišnaudotą darbo rinkos potencialą, taip pat laikantis aktyvios įtraukties požiūrio ir atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, reikalingas nuoseklus aktyvios darbo rinkos politikos priemonių rinkinys, kurį sudarytų laikinos ir tikslinės samdos ir asmenų statuso pokyčių darbo rinkoje paskatos, įgūdžių politika, įskaitant mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, ir tikslinės, veiksmingos ir pritaikomos užimtumo paslaugos. Turėtų būti užtikrintos tinkamos darbo sąlygos, įskaitant darbuotojų sveikatą ir saugą, taip pat fizinė ir psichinė darbuotojų sveikata;

(15) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas grupių, kurioms nepakankamai atstovaujama darbo rinkoje, užimtumas. Turėtų būti užtikrintos vienodos galimybės visiems ir mažinamas skurdas ir socialinė atskirtis, visų pirma vaikų, asmenų su negalia ir romų skurdas ir socialinė atskirtis, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir tinkamas bei įtraukias socialinės apsaugos sistemas, kaip nustatyta 2019 m. lapkričio 8 d.³⁰ ir 2023 m. sausio 30 d.³¹ Tarybos rekomendacijose. Be to, turėtų būti pašalintos įtraukaus ir į ateitį orientuoto švietimo, mokymo, mokymosi visą gyvenimą ir dalyvavimo darbo rinkoje kliūtys. Valstybės narės turėtų investuoti į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, laikydamosi Europos vaiko garantijų sistemos ir rekomendacijos dėl Barselonos tikslų iki 2030 m., į patrauklesnį ir įtraukesnį profesinį rengimą ir mokymą, laikydamosi 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacijos³², taip pat į skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius, laikydamosi Skaitmeninio švietimo veiksmų plano ir rekomendacijų dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, taip pat dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų. Galimybė gauti įperkama ir tinkama būstą, įskaitant socialinį būstą, yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti lygias galimybes. Turėtų būti sprendžiama benamystės problema, ypač taikant prevencijos priemonės ir skatinant galimybes gauti nuolatinį būstą ir teikiant įgalinančias paramos paslaugas.

³⁰ 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių (OL C 387, 2019 11 15, p. 1).

³¹ 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

³² 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacija dėl profesinio rengimo ir mokymo (PRM) siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (OL C 417, 2020 12 2, p. 1).

Atsižvelgiant į galimą būsimą riziką sveikatai ir visuomenės senėjimą, ypač svarbu laiku suteikti vienodas galimybes naudotis aukštos kokybės įperkamos ilgalaikės priežiūros paslaugomis, laikantis 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacijos³³, ir sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant prevenciją ir sveikatos priežiūros skatinimą. Turėtų būti toliau išnaudojamas asmenų su negalia potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi, laikantis Neįgaliųjų teisių strategijos, kuria valstybės narės paragintos nustatyti asmenų su negalia užimtumo ir suaugusiųjų mokymosi tikslus. Komisijos „ES romų strateginis plane“³⁴ pabrėžiamas gebėjimas marginalizuotose romų bendruomenėse sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir siekiama bent perpus sumažinti romų ir plačiosios visuomenės užimtumo skirtumą. Naujos technologijos ir kintančios darbo vietos visoje Sąjungoje sudaro sąlygas lanksčiau organizuoti darbą, taip pat didinti našumą ir didinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, kartu prisidedant prie Sąjungos žaliųjų įsipareigojimų. Dėl tų pokyčių darbo rinkose taip pat kyla naujų iššūkių, kurie daro poveikį darbo sąlygoms, darbuotojų sveikatai ir saugai bei darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų galimybėms veiksmingai naudotis tinkama socialine apsauga. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su socialiniais partneriais, turėtų užtikrinti, kad taikant naujas darbo organizavimo formas būtų sukuriamos kokybiškos ir tinkamos, sveikos ir saugios darbo vietos ir darbo sąlygos bei užtikrinama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, vyresnių žmonių aktyvumas ir sveikata, išsaugant nustatytas darbuotojų ir socialines teises bei stiprinant Europos socialinį modelį;

³³ 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1)

³⁴ 2020 m. spalio 7 d. KOMISIJOS KOMUNIKATAS „Lygybės sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“ ir 2021 m. kovo 12 d. Tarybos rekomendacija dėl romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo (OL L 93, 2021 3 19, p.1).

- (16) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba pateikia valstybėms narėms, pagrindas. Valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis savo REACT-EU ištekliais, teikiamais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/2221³⁵, kuriais iki 2023 m. stiprinami sanglaudos politikos fondai ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas. Atsižvelgiant į dabartinę Ukrainos krizę, Reglamentas (ES) 2020/2221 buvo toliau papildytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/562³⁶ ir dar vienu Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060³⁷ daliniu pakeitimu dėl didesnio REACT-EU išankstinio finansavimo ir nauju vieneto įkainiu, siekiant padėti paspartinti iš Ukrainos išvykstančių ir į Sąjungą atvykstančių asmenų integraciją, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/613³⁸.

³⁵ 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtiems veiksams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) (OL L 437, 2020 12 28, p. 30).

³⁶ 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/562, kuriuo dėl sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 109, 2022 4 8, p. 1).

³⁷ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

³⁸ 2022 m. balandžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/613, kuriuo dėl didesnio išankstinio finansavimo iš REACT-EU išteklių ir vieneto įkainio nustatymo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 115, 2022 4 13, p. 38).

Be to, 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis „Europos socialiniu fondu +“, Europos regioninės plėtros fondu, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/523³⁹ nustatyta programa „InvestEU“ ir techninės paramos priemone, siekdamas skatinti kokybišką užimtumą ir socialines investicijas, kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, kovoti su diskriminacija, užtikrinti prieinamumą ir įtrauktį, taip pat skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą bei mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, kad visi piliečiai turėtų žinių ir kvalifikacijų, reikalingų skaitmeninei ir žaliajai ekonomikai. Valstybės narės taip pat turėtų visapusiškai naudotis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/691⁴⁰ įsteigtu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu atleistiems darbuotojams, kad teiktų paramą darbuotojams, netekusiems darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo įvykių, pavyzdžiui, socialinių ir ekonominių permainų, kurias lemia pasaulinės tendencijos ir technologiniai bei aplinkos pokyčiai. Integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, tačiau jos turėtų būti įgyvendinamos partnerystėje su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai bendradarbiaujant su parlamentais, socialiniais partneriais ir pilietinės visuomenės atstovais;

³⁹ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

⁴⁰ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 (OL L 153, 2021 5 3, p. 48).

- (17) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi savo atitinkamais SESV nustatytais įgaliojimais, turėtų stebėti, kaip, atsižvelgiant į užimtumo gaires, įgyvendinama atitinkama politika. Tie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, įtraukti į ekonominės ir socialinės politikos koordinavimą, turėtų glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl užimtumo gairių;
- (18) buvo konsultuotasi su Socialinės apsaugos komitetu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Primamos priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – užimtumo gairės).
Užimtumo gairės yra integruotų gairių dalis.

2 straipsnis

Valstybės narės atsižvelgia į užimtumo gaires savo užimtumo politikoje ir reformų programose,
apie kurias pranešama pagal SESV 148 straipsnio 3 dalį.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė